

цінувати, поважати батьків, допомагати їм, дружити один з одним, робити добро, берегти природу, бути відповідальним і чесним, працювати і завжди радіти тощо.

Низка психолого-педагогічних і мистецтвознавчих досліджень (Л. Баженова, М. Яновський), а також робіт низки мультиплікаторів (Ю. Норштейн, І. Іванов-Вано та ін.) дозволяють стверджувати, що мультфільм – один з найбільш унікальних інструментів впливу на дитину завдяки своїм характеристикам.

Таким чином, моральне виховання – одна з найважливіших сторін багатогранного процесу морального становлення особистості, освоєння моральних цінностей, вироблення моральних якостей, здатності орієнтуватися на моральний ідеал, жити згідно моральних принципів, нормам і правилам поведінки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Наказ МОН України № 33 від 12.01.2021 р. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Виховання гуманних почуттів у дітей / С. Ладивір, О. Долинна, В. Котирло, С. Кулачківська, О. Вовчик-Блакитна, Ю. Приходько / Серія «Дитина замовляє розвиток», за наук. ред. Т. Піроженко, С. Ладивір, Ю. Манилюк. Тернопіль, 2010. 168 с.
3. Коростелева Н.А. Влияние современных мультфильмов на социальное развитие детей дошкольного возраста. Вопросы дошкольной педагогики. 2015.

Щербакова П.М.

Державний біотехнологічний університет

Науковий керівник – к.т.н., доц. кафедри транспортних технологій та логістики

Державного біотехнологічного університету, Бережна Н.Г.

БУЛІНГ ТА СЕКСИЗМ В ОСВІТІ

Останні роки в освіті актуальною проблемою сучасної психології та педагогіки став булінг. Булінг - це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого [1].

До прийняття змін до законів щодо протидії булінгу (цькуванню) відповідальності за його вчинення в Україні не існувало. 18 грудня 2019 року, було прийнято Закон України №8584 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу» [2]. З прийняттям нового

закону було запроваджено адміністративну відповідальність. Відтепер вчинення булінгу (цькування) стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу карається штрафом від 850 до 1700 грн. або громадськими роботами від 20 до 40 годин.

Такі діяння, вчинені повторно протягом року після або групою осіб караються штрафом у розмірі від 1700 до 3400 грн або громадськими роботами на строк від 40 до 60 годин.

Також в Україні є організації, які займаються проблемами булінгу такі, як UNICEF (Інформування батьків та дітей про булінг та протидія йому [3], Громадська організація "Студена" (Недискримінаційне навчання) [4], Міжнародний жіночий правозахисний центр "Ла Страда-Україна" (Протидія насильству в сім'ї та школі) [5]. У США діє ряд законів, які розроблені кожним штатом і діють на місцевому рівні, У Британії існує низка програм, що забезпечують контроль над ситуацією. У 2016 р. в Англії був виданий перший Закон Про боротьбу з булінгом в школах, однак, його дія поширюється тільки на Північну Ірландію [6]. Канадці, з метою створення національної стратегії зниження булінгу, заснували спеціальну організацію Promoting Relationships and Eliminating Violence Network (PREVNet). До її складу увійшли 62 вчених з 27 канадських університетів і 52 національних груп [7]. Відповідно до стратегії учні, залежно від тяжкості правопорушення, викриті в подібних діях, піддаватимуться дисциплінарним стягненням, будуть отримувати догани, попередження і навіть переводитися до спеціальних шкіл. Адміністрація школи, у разі виявлення фактів знущань над дітьми, повинна припиняти подібні випадки, а у складних ситуаціях звертатися до поліції.

Не менш актуальною проблемою сучасної психології та педагогіки є сексизм. Сексизм в освіті— один з видів гендерної дискримінації в системі освіти, що стосуються як жінок, так і чоловіків під час і після їх освітнього досвіду.

45,5% студентів і студенток українських закладів вищої освіти чули від викладачів чи адміністрації сексистські вислови та стикалися із сексуальними домаганнями [8].

У сфері освіти (вищої, загальної середньої, неформальної, освіти дорослих) реалізовано кілька проєктів, досвід яких може бути використаний для імплементації питання сексуальних домагань та сексуального насильства у ЗВО:

- Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти (Prometeus)
- Жінки та чоловіки: гендер для всіх (Prometeus)
- Недискримінаційний підхід у навчанні (EdEra)
- Всеукраїнська мережа осередків гендерної освіти ЗВО
- Гендерний аудит діяльності вищих навчальних закладів (методика, практичний посібник).

Комітет міністрів Ради Європи 27 березня 2019 року закликав всі держави посилити боротьбу з сексизмом, прийнявши рекомендацію про запобігання і протистояння цьому явищу [9]. Відповідно до підписаного документу усім

державам-членам Ради Європи рекомендовано вести моніторинг запровадження таких заходів, серед яких, зокрема, законодавчі реформи по криміналізації порушення ненависті і ворожнечі на основі гендерної приналежності і створення засобів захисту жертв сексизму в житті.

З метою запобігання булінгу, сексизму та інших негативних проявів юнацького суспільства завданнями викладачів, кураторів груп, керівництва закладу освіти є урізноманітнення студентського життя. Необхідно створити умови для того, щоб молодь була зацікавлена подіями та заходами, які б дозволили зміцнити колектив, об'єднати для вирішення спільних завдань та досягнення поставленої мети і дати можливість кожній особистості проявити себе, отримати підтримку як зі сторони однолітків так і дорослих, досвідчених науково-педагогічних працівників.

Перелік посилань:

1. <https://ips.ligazakon.net/document/T182657>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text>
3. <https://www.unicef.org/ukraine/>
4. <http://studena.org>
5. <https://la-strada.org.ua/>
6. <https://www.education-ni.gov.uk/publications/addressing-bullying-schools-act-northern-ireland-2016>
7. <https://www.prevnet.ca/>
8. <https://zmina.info/news/bilshe-45-studentiv-ok-stykalysya-iz-seksyzmom-ta-domagannyamy-v-vnz-opytuvannya/>
9. <https://rm.coe.int/cm-rec-2019-1-on-preventing-and-combating-sexism-ukr/1680968561>

Ярошенко О.В.,

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Вороніна. М.С.

СПРОБИ ВИРІШЕННЯ «ЄВРЕЙСЬКОГО ПИТАННЯ» У РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ В ЧАСИ ОЛЕКСАНДРА І (1801 – 1825 РОКИ)

У листопаді 1802 р. царем Олександром І (1801 – 1825) був започаткований «Особливий комітет з благоустрою євреїв». До нього увійшли два польських магнати Адам Чарторижський та Северин Потоцький, граф Валер'ян Зубов, міністр внутрішніх справ граф Кочубей, тільки не призначений міністром юстиції Державін. Активну участь в його роботі приймав також і Михайло Сперанський. До Комітету цар наказав залучити й єврейських депутатів від кагалів усіх губерній, й вони були направлені. Були запрошені й відомі єврейські діячі: Нота Ноткін, Абрам Перетц, Лейба Невахович, Мендель Сатановер та ін. Показово, що прихильники ліберальної течії в його межах вважали, що в єврейському питанні варто дотримуватися простого правила: як можна менше заборон, як можна більше свободи. Втім, були й інші настрої. Їх суть зводилася до того, що євреїв треба перевиховувати.